

VOJNI POSLOVI JUGOSLAVIJE I SVET DVADESETOG VEKA

– prikaz knjige –

Knjiga „Vojni poslovi Jugoslavije i svet dvadesetog veka“, autora mr Jovana Matovića, u izdanju TETRA GM iz Beograda, izašla je iz štampe aprila ove godine.

U ovom delu autor govori o poslovnim aranžmanima jugoslovenskih državnih i vojnih institucija, preduzećima vojne industrije i vojnih ustanova specijalizovanih za proizvodnju i pružanje usluga u oblasti istraživanja, razvoja, proizvodnje i prometa naoružanja i vojne opreme, vojnog inženjeringa i drugih delatnosti (investicionih radova, remonta, školovanja i sl.). U strukturi sadržaja knjige centralno mesto zauzima specijalizovana ustanova za spoljnotrgovinske poslove „Savezna direkcija za promet i rezerve proizvoda sa posebnom namenom“ (SDPR), koja je kasnije preimenovana u „Jugoimport SDPR“.

Knjiga je napisana, kako i sam autor ističe, na osnovu beleški sačinjenih tokom putovanja po brojnim zemljama i nakon vođenja poslovnih razgovora sa vodećim ličnostima iz kompanija koje proizvode naoružanje i vojnu opremu, sa kupcima oružja, kao i predstavnicima ministarstava odbrane i generalštabova zemalja zainteresovanih za ovakvu vrstu poslova.

Sadržaj knjige sistematizovan je u jedanaest poglavlja iz kojih se može, po-

red ostalog, saznati i na koji način su vođeni veoma respektabilni projekti, kao što su: proizvodnja podzvučnog lovca bombardera ORAO, tenka M-84A, višecernog samohodnog raketnog sistema ORKAN, kao i izgradnja tri vazduhoplovne baze i baze KoV u Iraku.

Autor je nastojao da čitaocima približe upozna sa ljudima koji se bave ovom specifičnom vrstom delatnosti, načinom obavljanja tih poslova, kao i ambijentima u kojima su vođeni pregovori i sklapani poslovni aranžmani. Na efektan način opisan je „bazarni svet“, kroz koji se kreću ugledni državnici, ministri, generali, poznati poslovni magnati, ali i vešti trgovci i razni špekulanti. Autor je na zanimljiv način opisao zemlje, krajeve, gradove i znamenita mesta na kojima je boravio u okviru svojih poslovnih putovanja, unoseći pri tome notu ličnog opažanja i doživljavanja.

Nedvosmisleno, može se zaključiti da se razvoj i proizvodnja oružja u svetu nastavlja ubrzanim tempom, u sve većem obimu i uz sve veća finansijska ulaganja. Proizvodnjom naoružanja i vojne opreme, kao osnovnom delatnošću, u svetu se bavi preko 85 000 kompanija i još oko 250 000 firmi koje se u toj proizvodnji angažuju kao kooperanti ili isporučioци specijalnih sirovina i polufabrikata. U

tom specifičnom proizvodnom procesu angažovano je oko sto miliona radnika. Istraživanjem i razvojem novih oružja u svetu bavi se nekoliko hiljada instituta sa desetinama hiljada zaposlenih inženjera i vrhunskih naučnika.

U knjizi su detaljno prikazani i podaci o proizvodnji ogromnog arsenala naoružanja koji se neprestano uvećava uz poboljšanje razorne moći. Sa puno detalja i na zanimljiv način opisana je poslovna saradnja u oblasti vojnih poslova sa zemljama Severne i Južne Amerike (Kanadom, SAD, Brazilom), istočne Evrope (Rumunijom, Bugarskom, Mađarskom, Čehoslovačkom, Poljskom i SSSR), srednjeg Istoka (Irakom, Kuvajtom, Ujedinjenim Arapskim Emiratima,

Jordanom, Sirijom), Afrike (Egiptom, Libijom, Alžirom, Etiopijom) i zapadne Evrope (Francuskom, Italijom, Švajcarskom, Grčkom, Švedskom).

Prezentovani sadržaj knjige upućuje na zaključak da je savremeno naoružanje u svetu imperativ koji nema alternative, da su pregovori i konferencije o razoružanju u ozbiljnoj stagnaciji, pa i blokadi, i da su procesima razoružanja potrebni novi impulsi, prilazi i efikasniji metodi.

Knjiga „Vojni poslovi Jugoslavije i svet dvadesetog veka“ mr Jovana Matovića predstavlja solidnu osnovu za razumevanje opisane problematike, i može korisno poslužiti u današnjim uslovima, kada predstoji reforma i u oblasti vojno-industrijskog kompleksa naše zemlje.